

Motion till riksdagen

1988/89:Ju31

av Rolf Dahlberg m.fl. (m)

med anledning av prop. 1988/89:95 om ändringar i rättegångsbalken m.m.

I propositionen föreslås bl.a. att den nuvarande regeln om att tingsrätten vid avgörande av mål om brott med minst två års fängelse som minimistraff skall bestå av en lagfaren domare och fem nämndemän upphävs. Även i dessa fall skall tingsrätten normalt bestå av en lagfaren domare och tre nämndemän.

Enligt vår mening är det från såväl allmänt demokratiska synpunkter som av rättssäkerhetsskäl angeläget att den i ett mål medverkande nämndemannagruppen har en så bred förankring i samhället och en så allsidig sammansättning som möjligt. Att endast ha tre nämndemän innebär att den önskvärda allsidigheten och bredden försämras inom den del av rättskipningen där tyngdpunkten i praktiken ligger för de allra flesta människor. Tingsrätten bör därför normalt bestå av en lagfaren domare och fem nämndemän.

I det remissförfarande som har förekommit innan propositionen presenterades har remissorganen haft att ta ställning till ett förslag från rättegångsutredningen att antalet nämndemän skall vara fyra i alla mål där lekmanamedverkan krävs. En övervägande del av remissopinionen stödde detta förslag. Ett stort antal remissorgan har samtidigt understrukit att då det blir fråga om en sådan ökning av antalet nämndemän bör övervägas en återgång till systemet med kollektiv rösträtt för nämndemännen. Detta har motiverats bl.a. med att ordningen med individuell rösträtt ger nämndemännen för stort inflytande på avgörandena. En annan invändning har varit att mot bakgrund av det ansvar som åvilar ordföranden kan den individuella röstberäkningen inte innebära en rimlig avvägning. Det antal nämndemän som normalt skall delta i avgörandena bör som ovan anförts således bestämmas till fem. Den nu förordade ändringen av domförhållsreglerna bör få till följd att också de gamla omröstningsreglerna återtas. De skäl som i samband med 1971 års underättelsereform anfördes för den omröstningsordningen äger fortfarande bärkraft.

De före den 1 juli 1983 gällande reglerna för nämndemans medverkan i tingsrätt bör återinföras. Detta bör ske snarast möjligt och på ett sätt som föranleder minsta möjliga övergångsproblem.

I motionen har lagts fram förslag som medför lagändringar. Det bör ankomma på vederbörande utskott att utforma erforderliga sådana ändringar.

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen — med avslag på propositionen i motsvarande del — beslutar att återinföra de regler som tidigare gällt för antalet nämndemän i enlighet med vad som i motionen anförts,

2. att riksdagen — med avslag på propositionen i motsvarande del — beslutar att återinföra de före den 1 juli 1983 gällande omröstningsreglerna i tingsrätt.

Stockholm den 5 april 1989

Rolf Dahlberg (m)

Jerry Martinger (m)

Göthe Knutson (m)

Anders Andersson (m)

Göran Ericsson (m)

Inger Koch (m)

Ewy Möller (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

Filip Fridolfsson (m)

Eva Björne (m)

Carl G Nilsson (m)